

Medijske slobode u BiH 2020.

Usporedni izvještaj 2014. – 2020.

Izvještaj
April, 2020. godine

Metodologija i parametri

Naziv	Medijske slobode
Metoda prikupljanja podataka	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telefonsko anketiranje - CATI (kompjuterski potpomognuto telefonsko anketiranje).
Uzorak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Veličina uzorka: n=501, FBiH: 321, RS: 180 (standardna greška uzorka je $\pm 4,4\%$). ▪ Opća populacija metoda slučajnog odabira fiksnih telefona domaćinstva, reprezentativan uzorak 18 – 65 – tehnika zadnjeg rođendana
Upitnik	<ul style="list-style-type: none"> • Trajanje upitnika oko 11 minuta
Vrijeme provedbe	<ul style="list-style-type: none"> • Početak anketiranja: 30.03.2020. Kraj anketiranja: 19.04.2020.

Demografska struktura

		BiH		FBiH		RS	
		%	n	%	n	%	n
Spol	muški	49%	243	51%	164	44%	79
	ženski	51%	258	49%	157	56%	101
Dob	18 - 29	20%	102	18%	57	25%	44
	30 - 39	18%	88	17%	56	18%	32
	40 - 49	18%	89	17%	53	20%	35
	50 - 59	19%	95	20%	65	16%	29
	60+	26%	128	28%	89	22%	39
Obrazovanje	osnovno i niže	12%	58	15%	48	6%	10
	srednje	75%	378	71%	228	83%	149
	visoko i više	13%	64	14%	43	11%	20
	bez odgovora	0%	2	1%	2	0%	0
Radni status	zaposleni	42%	211	41%	131	45%	80
	nezaposleni	18%	89	15%	49	23%	41
	penzioneri	21%	106	24%	76	17%	31
	studenti i školarci	4%	20	4%	13	4%	8
	drugo	14%	71	16%	51	11%	20
	nz/bo	0%	2	1%	2	0%	0
Nacionalnost	Bošnjačka	45%	223	65%	210	7%	13
	Hrvatska	11%	55	14%	45	6%	10
	Srpska	29%	145	3%	10	75%	134
	Bosansko i Hercegovačka	7%	34	8%	25	5%	9
	ostali (Jevreji, Romi,...)	0%	2	1%	2	0%	0
	nz/bo	8%	42	9%	29	7%	13

		BiH		FBiH		RS	
		%	n	%	n	%	n
Tip naselja	grad	47%	234	43%	137	54%	97
	van grada	53%	267	57%	184	46%	83
Regije	USK	8%	39	12%	39	0%	0
	Ze-Do + Bos Pod kanton	11%	56	17%	56	0%	0
	K Sarajevo	12%	60	19%	60	0%	0
	SB kanton	8%	38	12%	38	0%	0
	TZ + Pos kanton	14%	71	22%	71	0%	0
	Hercegovina	11%	57	18%	57	0%	0
	Banja Luka	16%	82	0%	0	46%	82
	Doboj + D Brcko	6%	31	0%	0	17%	31
Ostatak RS	13%	66	0%	0	37%	66	

Glavni zaključci

Glavni zaključci (1/3)

- U 2020. godini građani BiH **najviše vjeruju medijima i vjerskim institucijama (77%)**, a zatim nevladinom sektoru (66%), međunarodnoj zajednici (63%) te institucijama vlasti (55%). **Političke stranke i političari nailaze na najmanje povjerenje** od strane građana. Na nivou entiteta je prisutna ista slika. Ipak, **kada poredimo sa prethodnom 2019. godinom sve institucije imaju rast povjerenja kod građana**. Pa tako, najveći rast povjerenja ostvaruju nevladin sektor, mediji, međunarodna zajednica te političke stranke. Nešto manji rast u povjerenju ostvaruju vjerske zajednice, institucije vlasti te političari.
- **Građani BiH kao i zasebno entiteta su puno zadovoljniji radom medija i novinara u FBiH i RS u odnosu na prethodnu godinu.**
- **Najveći dio ispitanika smatra da sloboda medija u FBiH uopće nije ili je djelomično prisutna.** Slična situacija je i u RS-u gdje većina građana smatra da ne postoji sloboda medija.
- Kao i prethodne godine, više od polovine građana BiH smatra da je **politička zavisnost osnovna prepreka u radu medija u BiH**. S druge strane, dolazi do pada u percepciji građana da su finansijska zavisnost, nedovoljna profesionalnost te neadekvatan zakonski okvir dodatne prepreke slobodnom radu medija u BiH. Slična je situacija je i na nivou entiteta.

Glavni zaključci (2/3)

- Prema mišljenju građana BiH, **političari i političke stranke imaju ubjedljivo najveći uticaj na rad medija u BiH**. Zasebno gledani entiteti također pokazuju slične rezultate kao nivo BiH. U dosta manjoj mjeri građani smatraju da vlasnici medija i urednici te biznismeni imaju utjecaj na rad medija.
- **Političare i političke stranke ispitanici smatraju glavnim kršiteljima novinarskih prava i medijskih sloboda.**
- Najveći dio ispitanika smatra **neprihvatljivim svaku vrstu napada na novinare**. Nema značajne razlike u odnosu na prethodnu godinu.
- Većina ispitanika smatra da je **rad novinara u BiH politički motiviran**, ali ipak očigledan je pad takvog mišljenja u odnosu na prethodnu godinu.
- Gotovo svaki treći ispitanik smatra da su teme o kojima bh. novinari izvještavaju dobro odabrane te da pokrivaju glavna interesovanja građana. S druge strane, sve više **građana (58%) smatra da postoji određen broj tema koje se ne obrađuju** dok 14% smatra da **bh novinari uopšte ne obrađuju teme koje najviše interesuju građane** (prisutan jasan pad u odnosu na prethodnu godinu).

Glavni zaključci (3/3)

- Građani u dobroj mjeri, nažalost, još uvijek smatraju da su napadi na novinare opravdani, ali se trend takvog mišljenja ipak smanjuje od 2018.
- Građani BiH uglavnom smatraju da su **svakodnevni život građana, zdravstvo, ekonomske teme, obrazovanje te socijalne teme, teme koje bi novinari trebali obrađivati više nego sada**. S druge strane, korupcija i kriminal, vjerske teme, teme revijalnog karaktera i političke teme su teme za koje građani BiH smatraju da ne trebaju biti na dnevnom redu novinara u BiH.
- Najveći dio građana BiH smatra da bi **za unapređenje novinarskog rada** kriteriji za ulazak u novinarsku profesiju trebali biti oštriji kao i **unapređenje samog sistema obrazovanja novinara**. Također, trećina smatra da **je potrebno osigurati bolju primjenu zakona o zaštiti prava novinara**.
- Gotovo većina ispitanika se uglavnom **najviše informira putem televizije i interneta** te generalno **smatra internet jako važnim ili važnim medijem** za informisanje javnosti.
- Većina građana smatra kako treba **ukinuti pretplatu** javnim RTV servisima te osigurati njihovo financiranje iz proračuna.

Medijske slobode u BiH

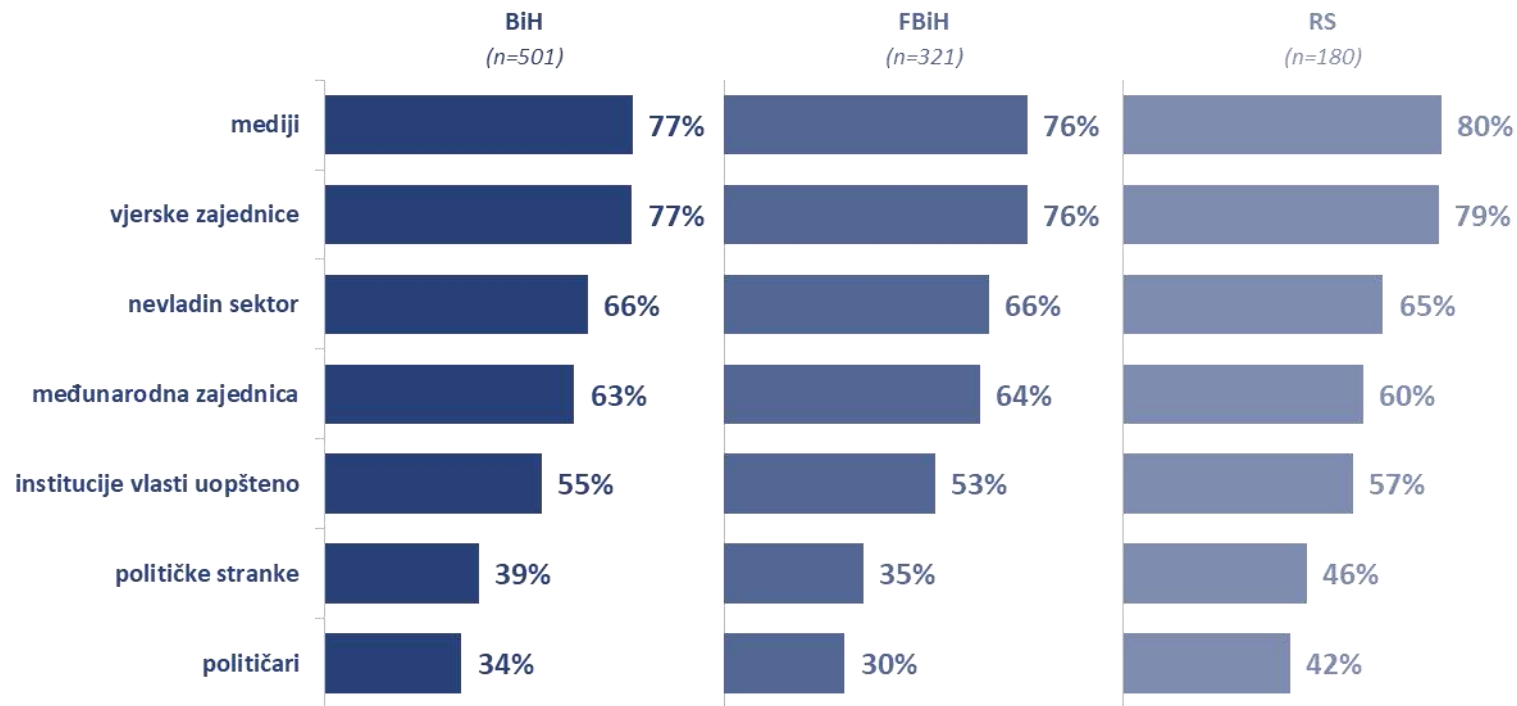

Povjerenje u rad institucija 2020.

Prikazani rezultati „u potpunosti im vjerujem“ i „donekle im vjerujem“

Osnova: svi ispitanici (n=501)

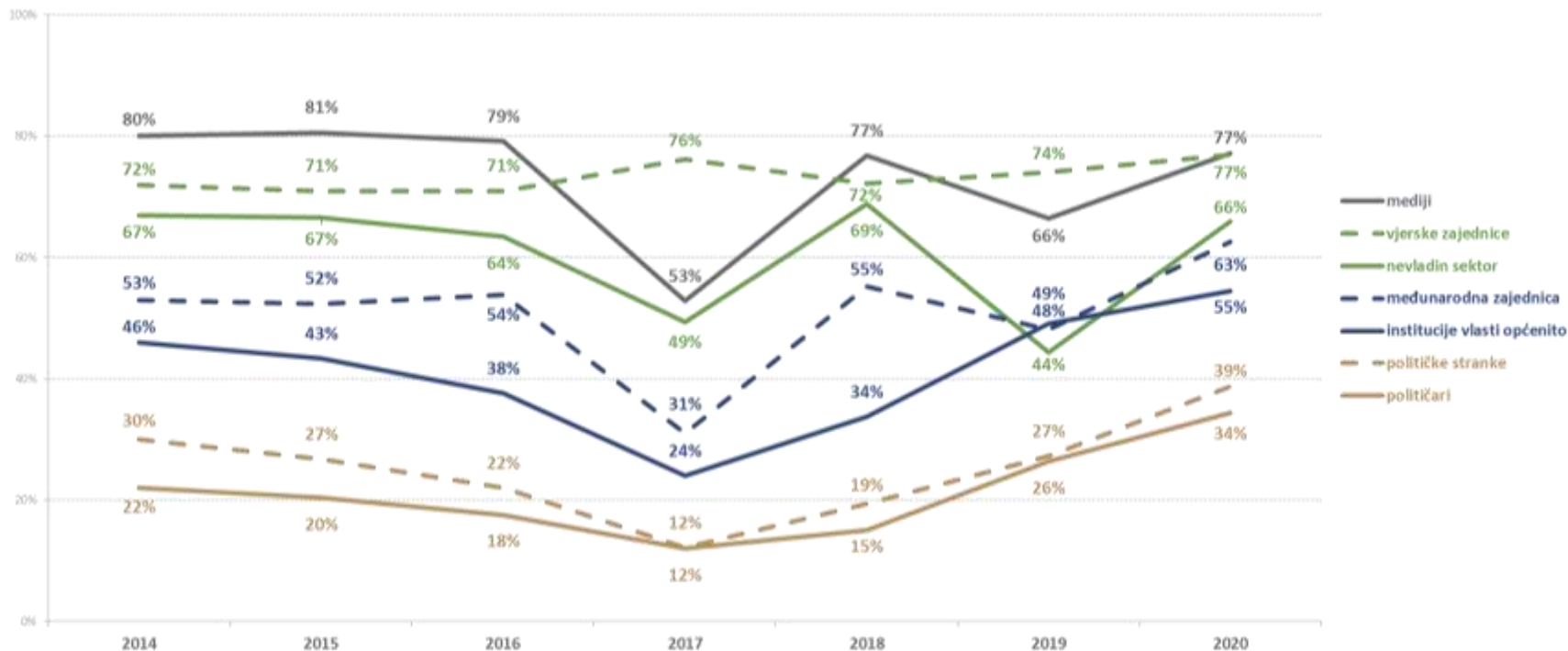

Koliko imate povjerenja u rad sljedećih institucija?

Povjerenje u rad institucija 2014. – 2020.

Prikazani rezultati „u potpunosti im vjerujem“ i „donekle im vjerujem“

Osnova: svi ispitanici (n=501)

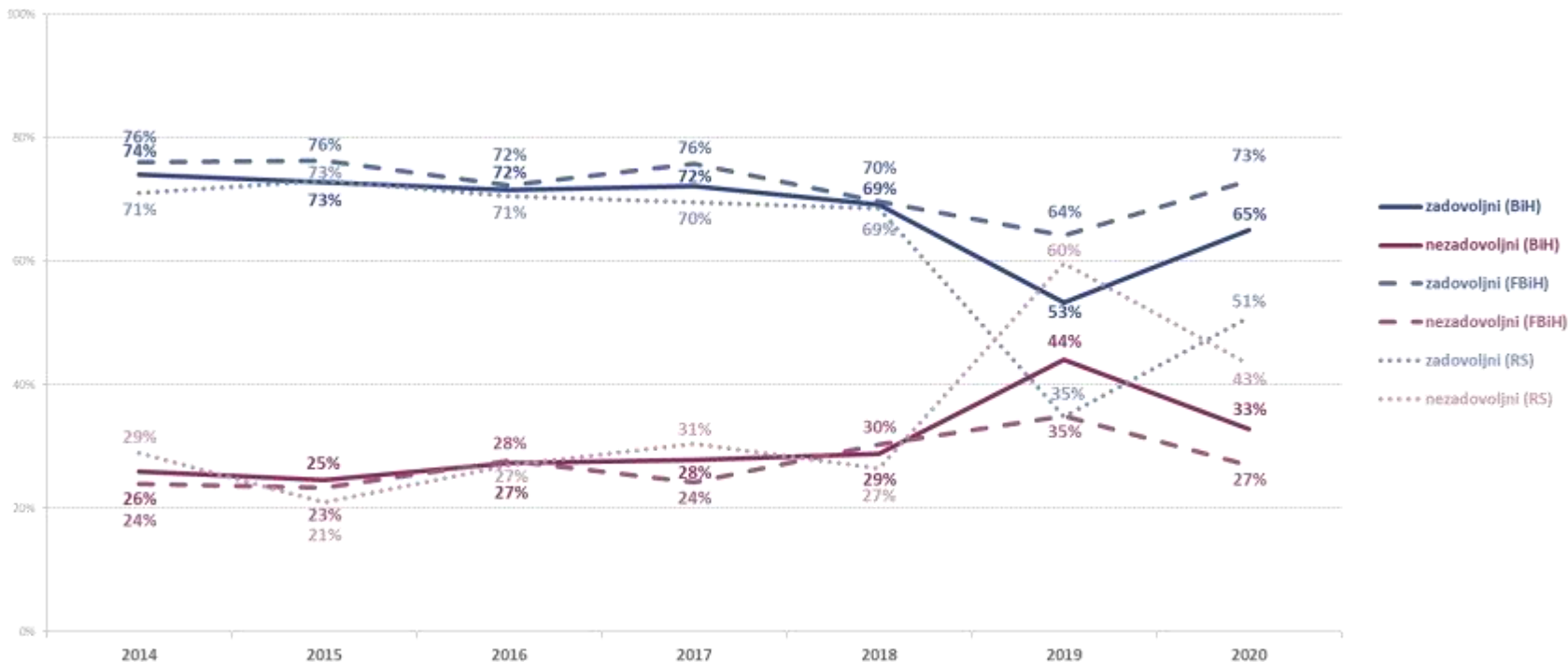

Koliko imate povjerenja u rad sljedećih institucija?

Zadovoljstvo radom medija i novinara u Federaciji BiH 2014. – 2020.

zadovoljni („potpuno/donekle nezadovoljan“) nezadovoljni („potpuno/donekle nezadovoljan“)

Osnova: svi ispitanici (n=501)

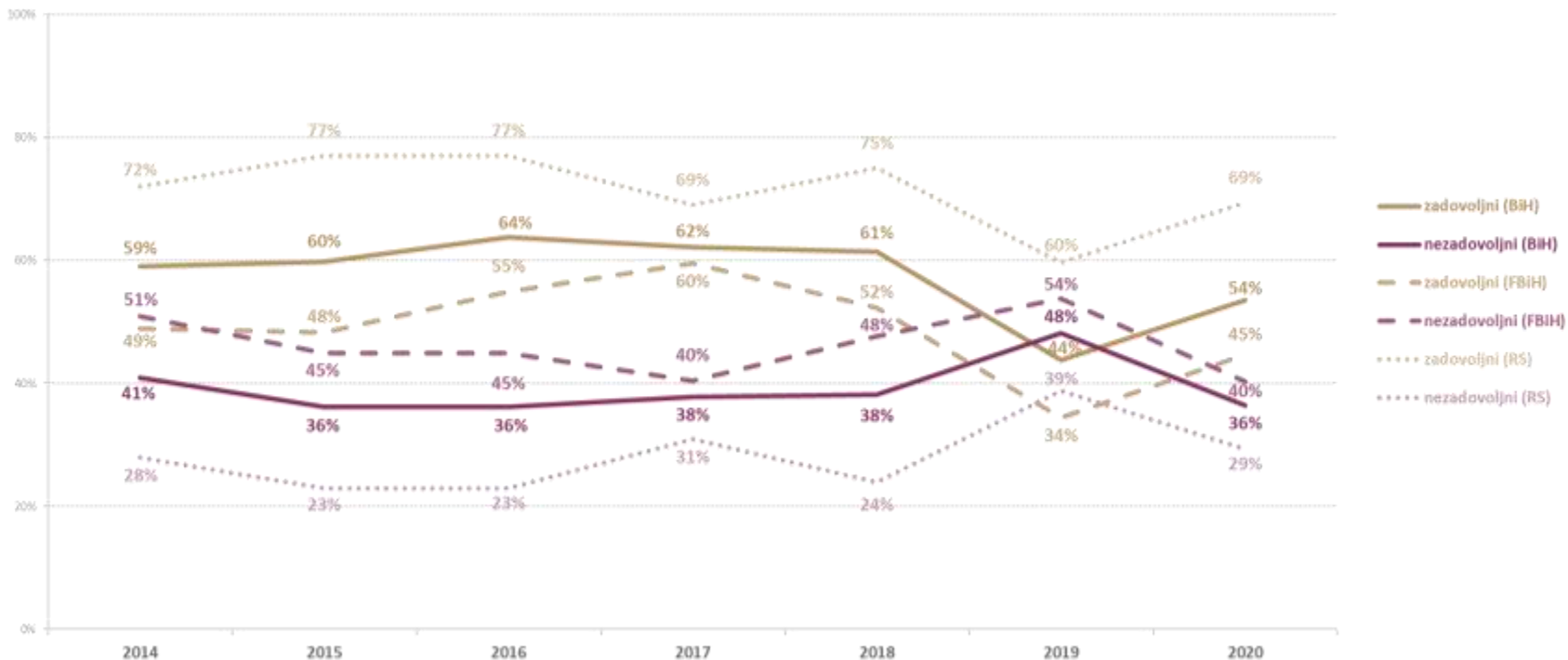

U kojoj mjeri ste uopšteno zadovoljni radom medija i novinara u Federaciji BiH?

Zadovoljstvo radom medija i novinara u Republici Srpskoj 2014. – 2020.

zadovoljni („potpuno/donekle nezadovoljan“) nezadovoljni („potpuno/donekle nezadovoljan“)

Osnova: svi ispitanici (n=501)

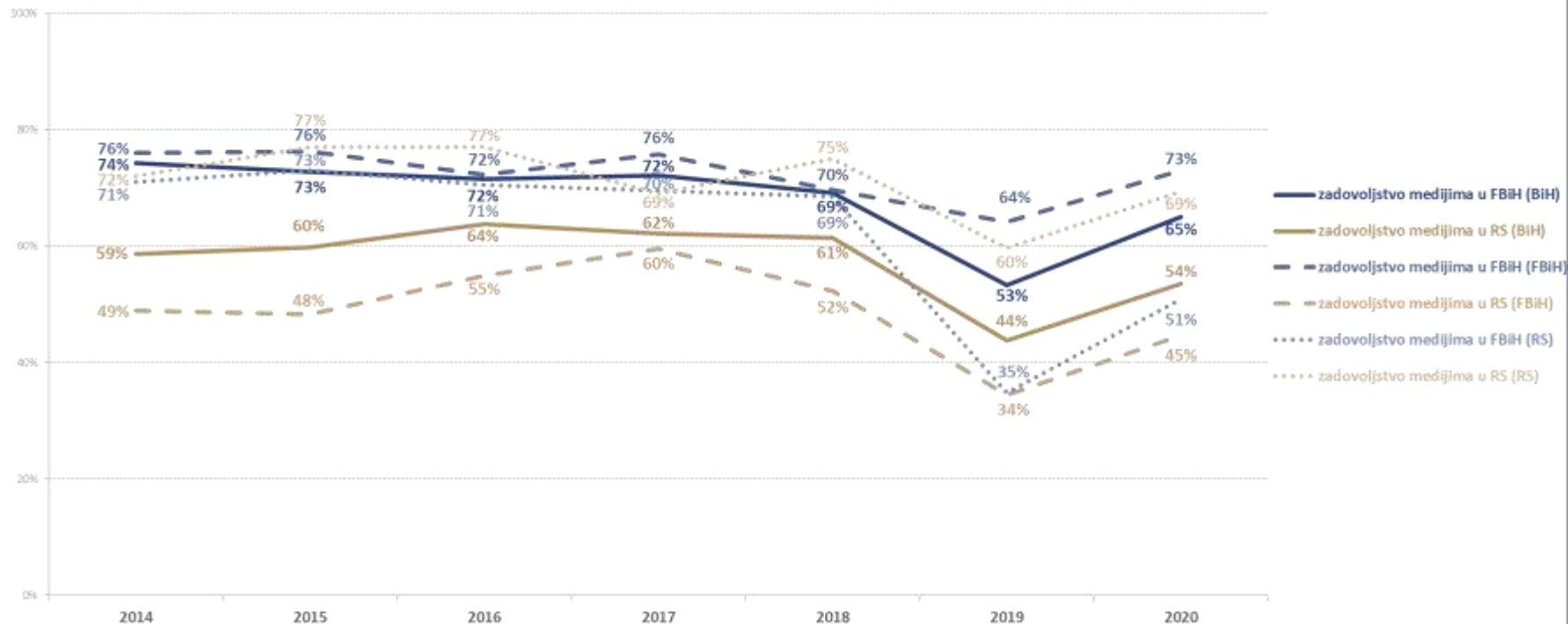

U kojoj mjeri ste uopšteno zadovoljni radom medija i novinara u Republici Srpskoj?

Zadovoljstvo radom medija i novinara u FBiH/RS 2014. – 2020.

zadovoljni („potpuno/donekle nezadovoljan“)

Osnova: svi ispitanici (n=501)

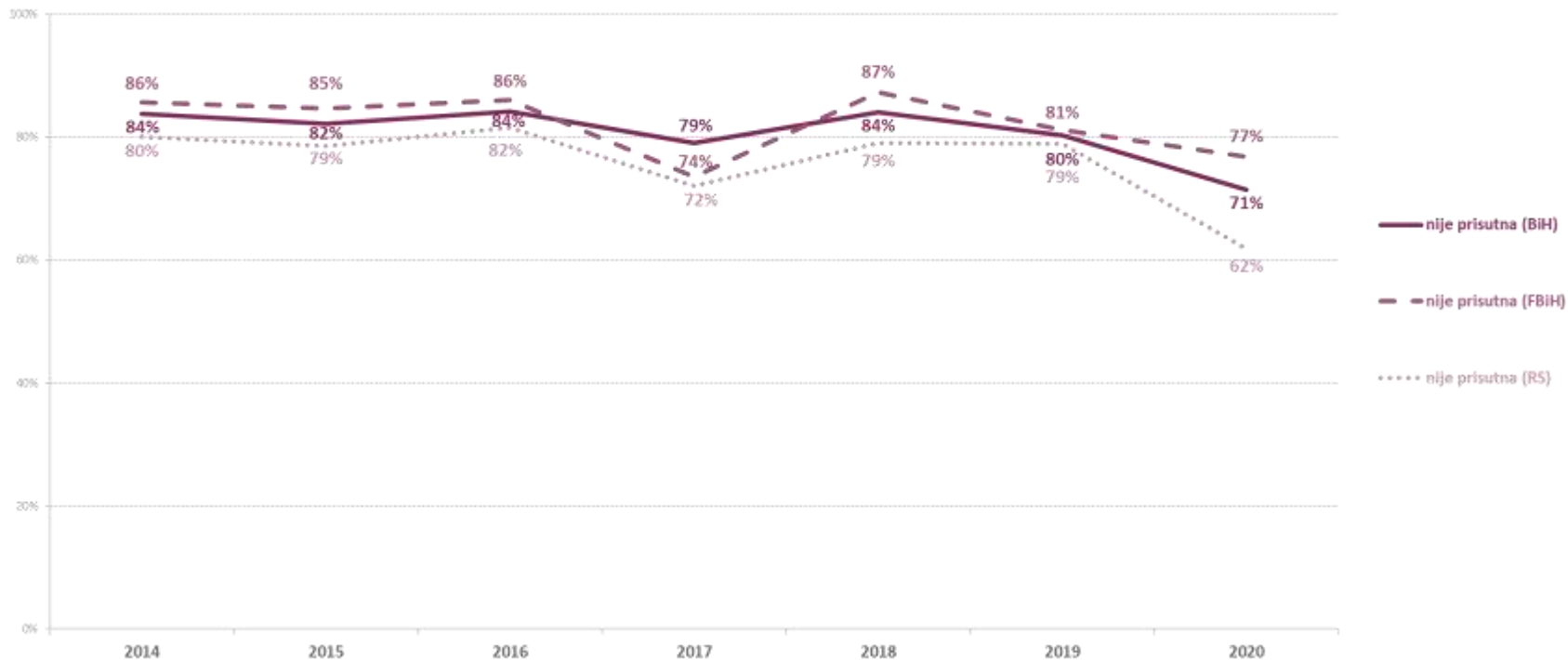

U kojoj mjeri ste uopšteno zadovoljni radom medija i novinara u Federaciji BiH? // U kojoj mjeri ste uopšteno zadovoljni radom medija i novinara u Republici Srpskoj?

Sloboda medija u Federaciji BiH 2014. - 2020.

Prikazani rezultati „uopšte nije prisutna“ i „djelimično je prisutna“

Osnova: svi ispitanici (n=501)

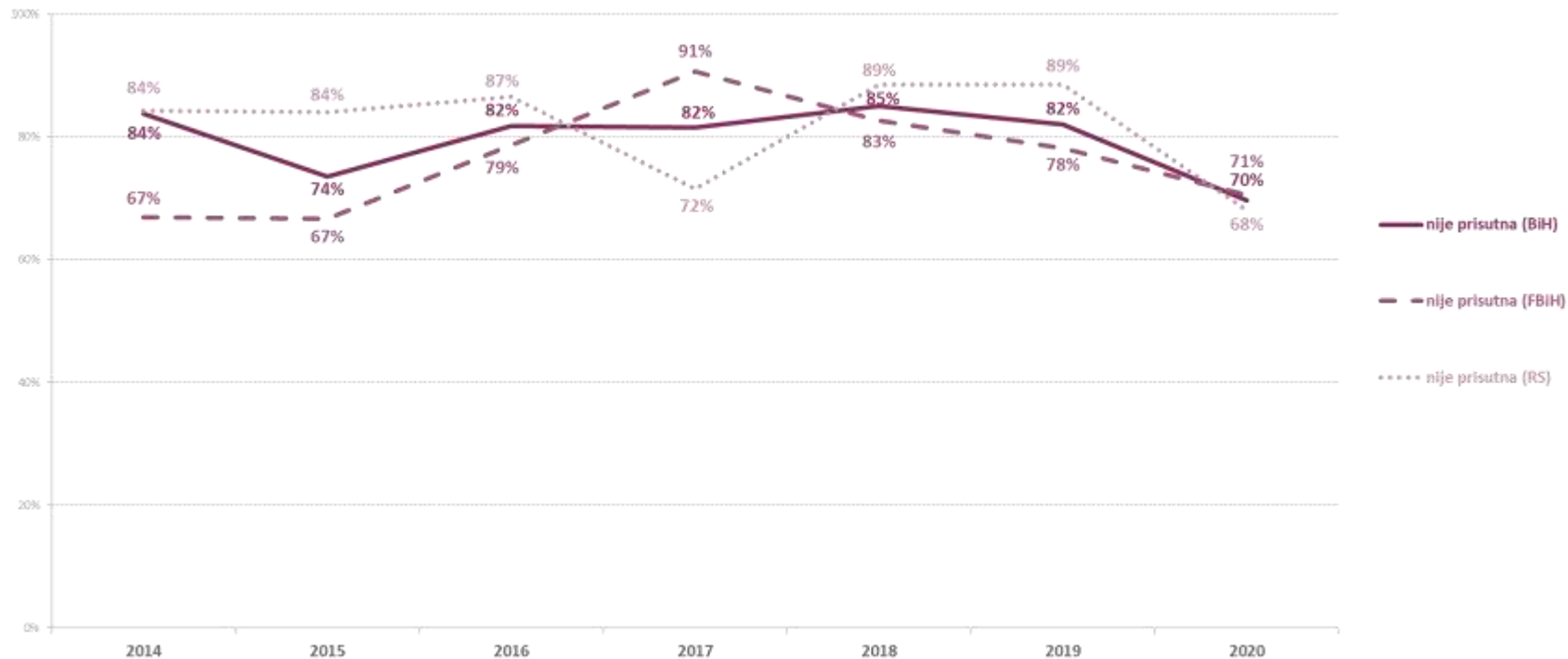

Prema Vašem mišljenju, kolika je trenutna sloboda medija u Federaciji BiH? Da li biste rekli da sloboda medija u Federaciji BiH...

Sloboda medija u Republici Srpskoj 2014. – 2020.

Prikazani rezultati „uopšte nije prisutna“ i „djelimično je prisutna“

Osnova: svi ispitanici (n=501)

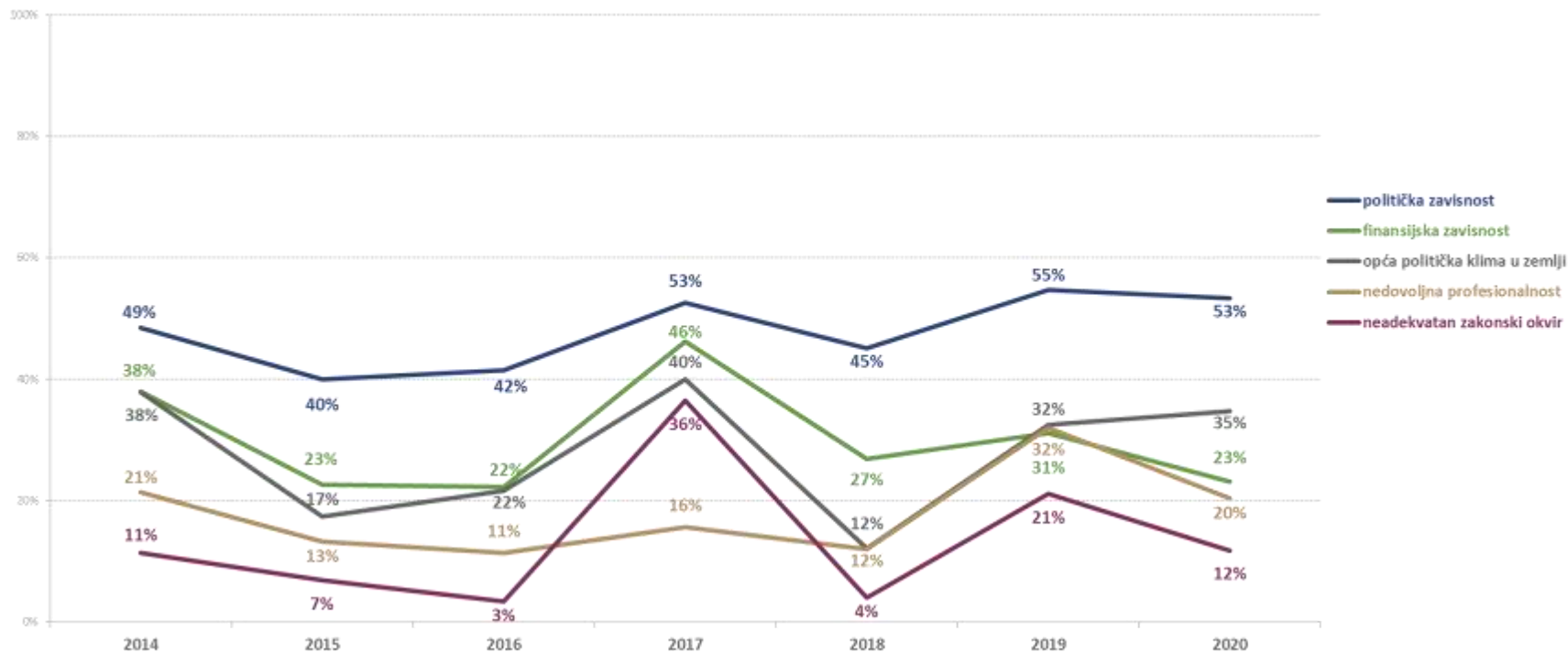

Prema Vašem mišljenju, kolika je trenutna sloboda medija u Republici Srpskoj? Da li biste rekli da sloboda medija u Republici Srpskoj...

Osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH 2014. - 2020.

(BiH)

Osnova: svi ispitanici ($n=501$)

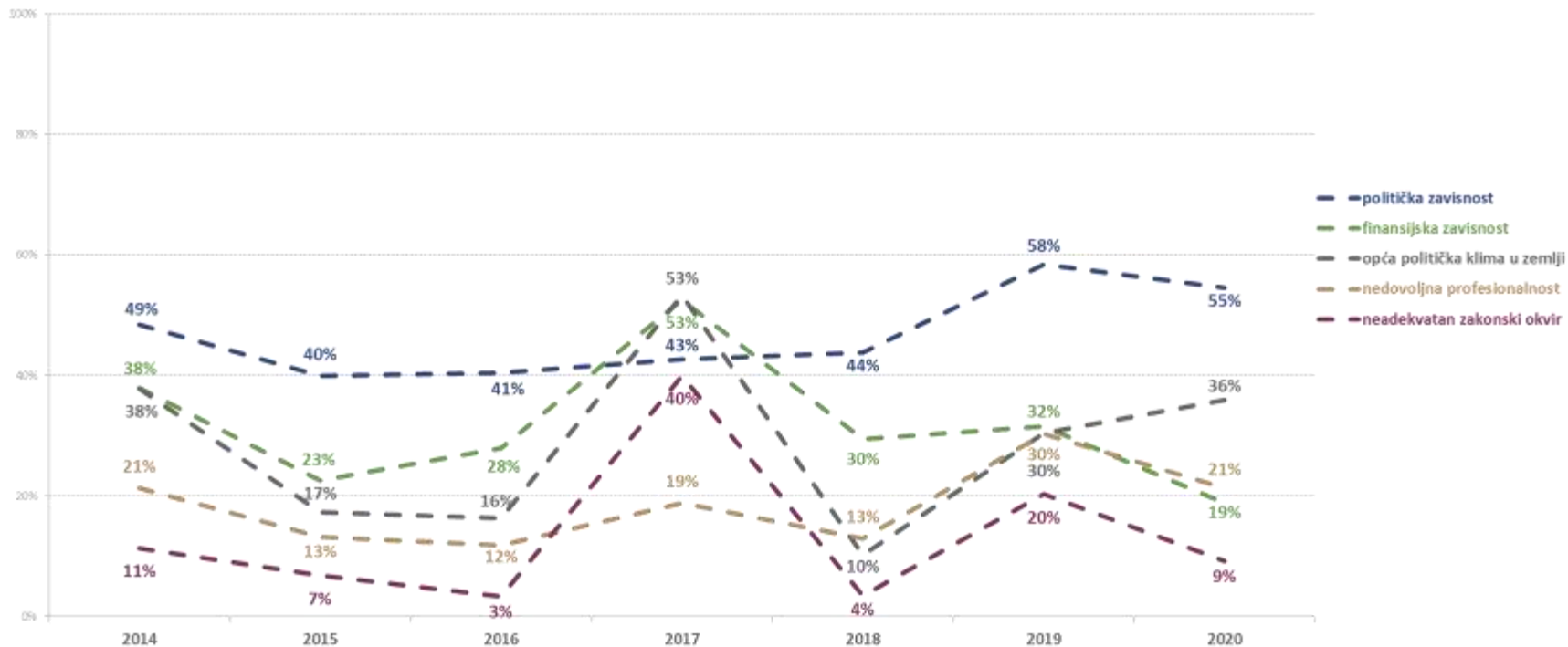
Šta mislite koje su od sljedećih, dvije osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH?

Osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH 2014. - 2020.

(FBiH)

Osnova: svi ispitanici ($n=321$)

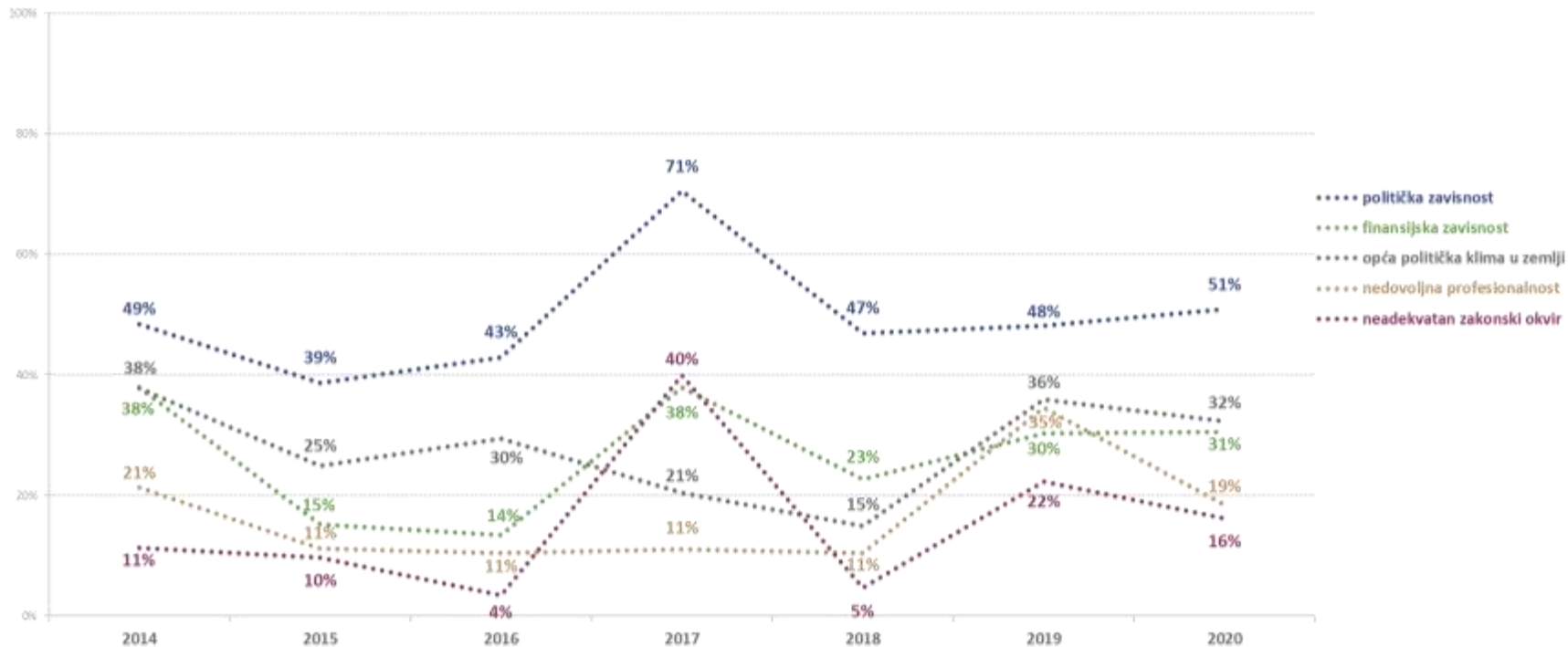

Šta mislite koje su od sljedećih, dvije osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH?

Osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH 2014. - 2020.

(RS)

Osnova: svi ispitanici ($n=180$)

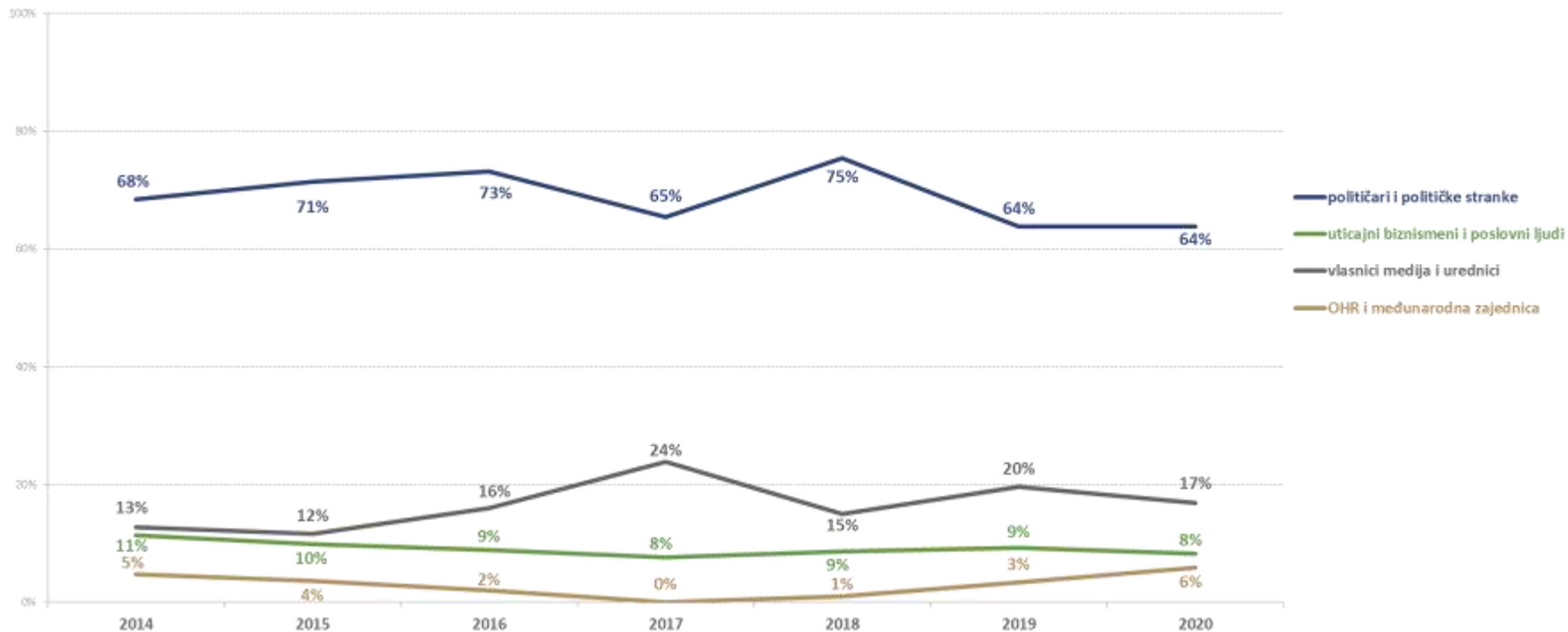

Šta mislite koje su od sljedećih, dvije osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH?

Najveći uticaj na rad medija u BiH imaju ... (2014. – 2020.)

(BiH)

Osnova: svi ispitanici ($n=501$)

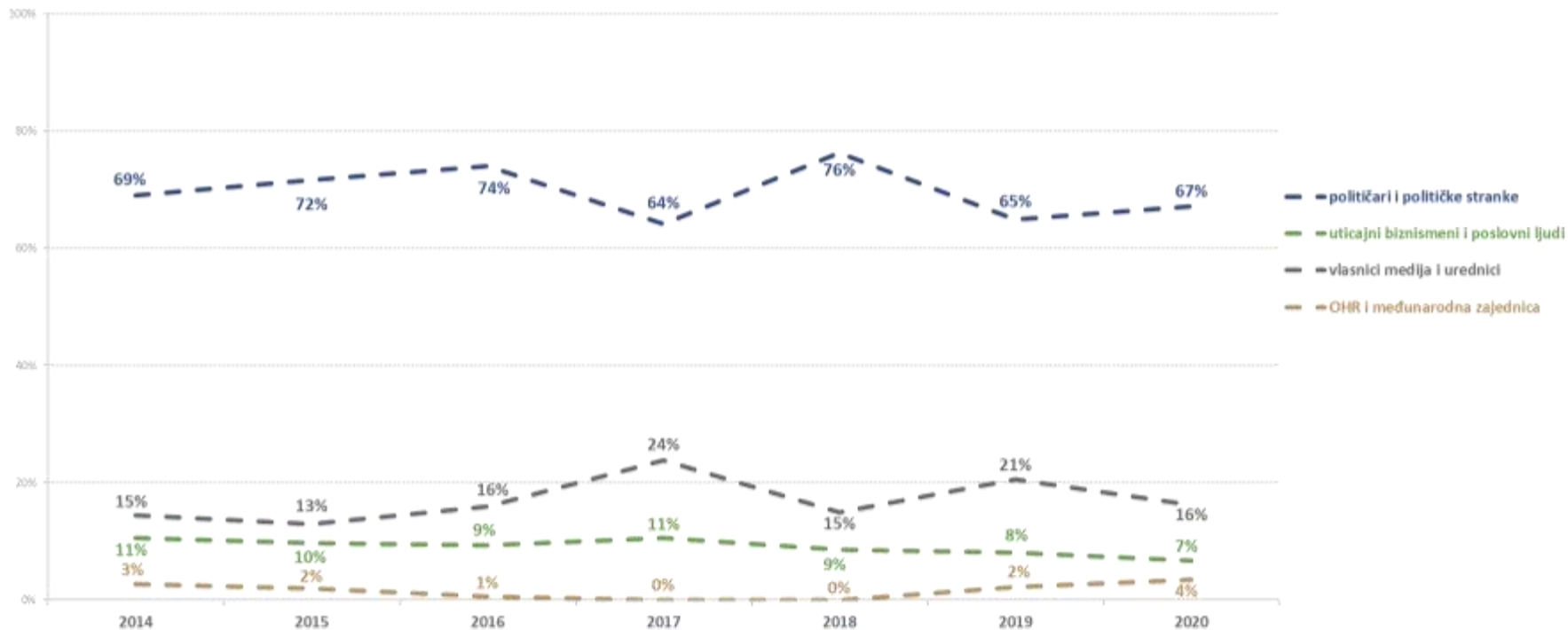

Šta biste rekli, ko od sljedećih ima najveći uticaj na rad medija u BiH?

Najveći uticaj na rad medija u BiH imaju ... (2014. – 2020.)

(FBiH)

Osnova: svi ispitanici ($n=321$)

Šta biste rekli, ko od sljedećih ima najveći uticaj na rad medija u BiH?

Najveći uticaj na rad medija u BiH imaju ... (2014. – 2020.)

(RS)

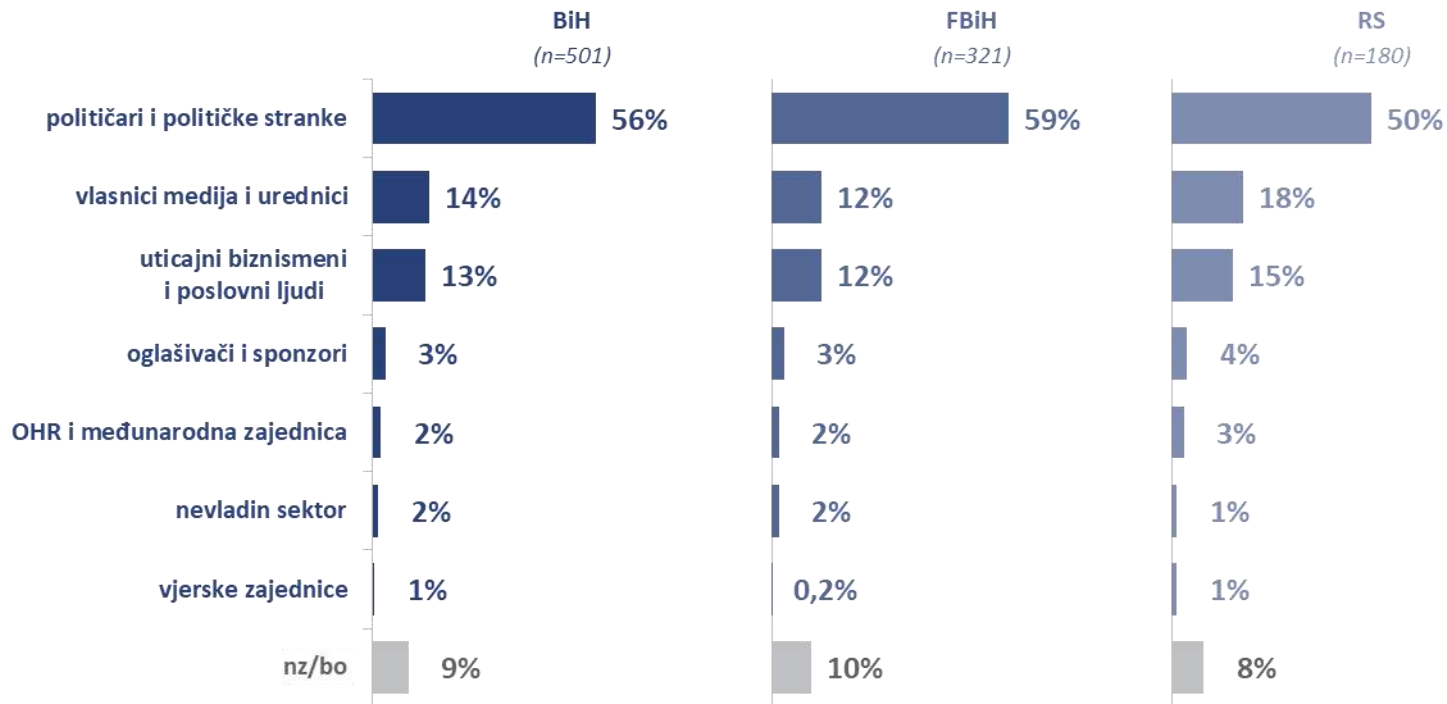
Osnova: svi ispitanici ($n=180$)

Šta biste rekli, ko od sljedećih ima najveći uticaj na rad medija u BiH?

Glavni kršitelji novinarskih prava i medijskih sloboda u BiH 2020.

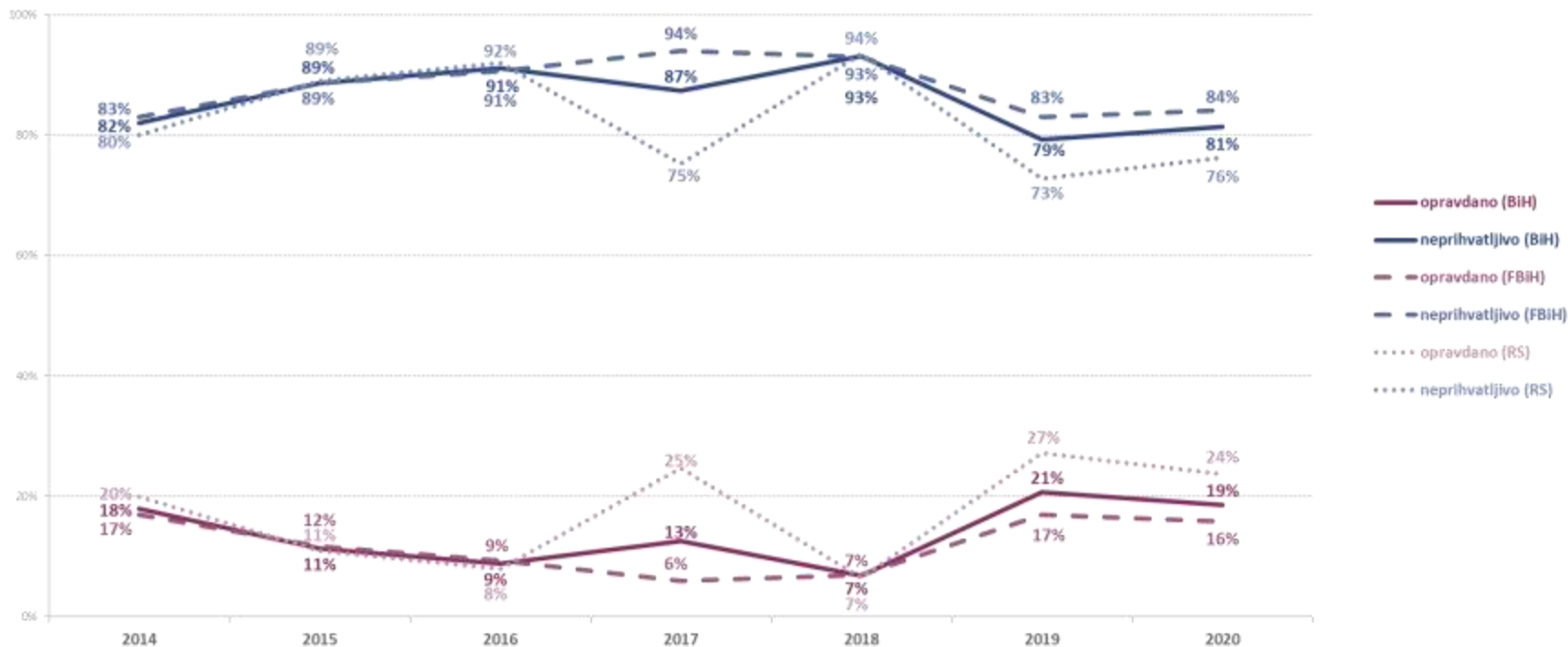
Osnova: svi ispitanici (n=501)

Prema Vašem mišljenju ko su od sljedećih glavni kršitelji novinarskih prava i medijskih sloboda u BiH?

Napadi na novinare – neprihvatljivo ili opravdano? (2014. – 2020.)

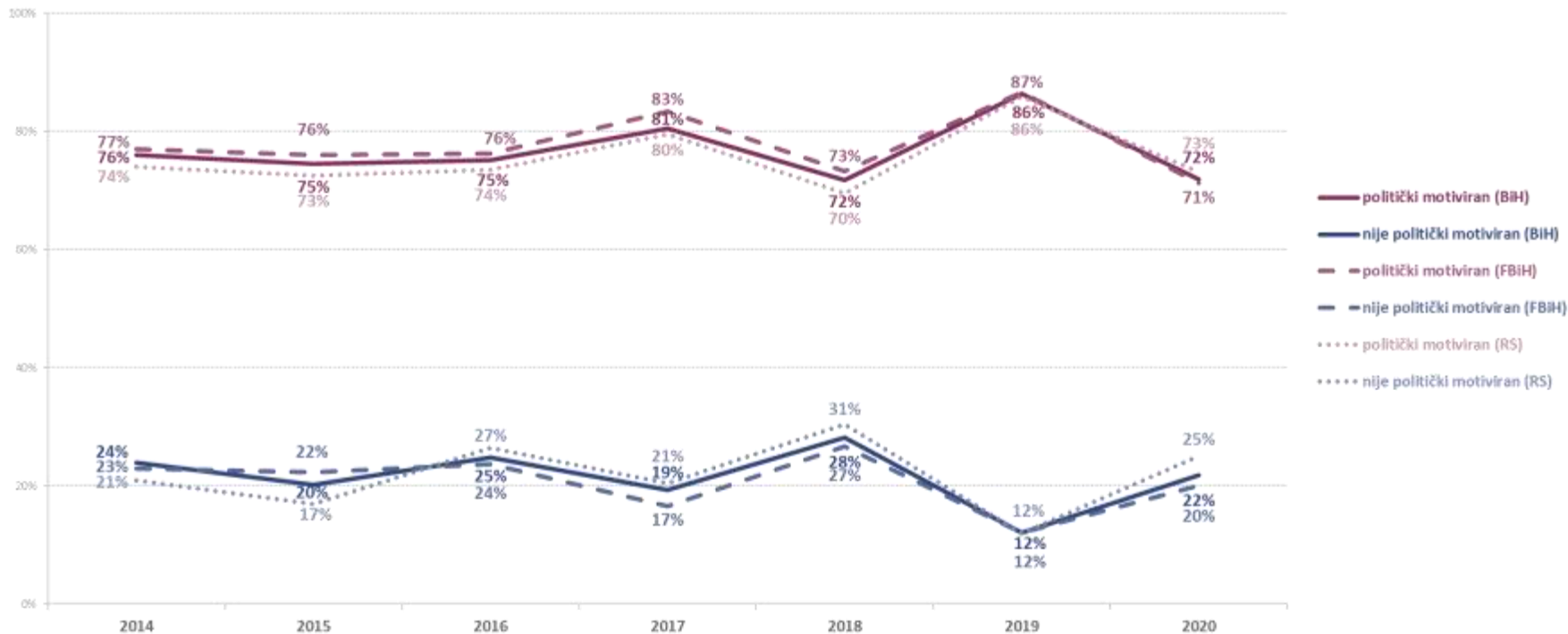
Osnova: svi ispitanici ($n=501$)

Sa kojom od navedenih izjava biste se najprije složili?

Politička motiviranost u radu novinara 2014. – 2020.

politički motiviran („*potpuno/donekle slažem*“) nije politički motiviran („*potpuno/donekle slažem*“) Osnova: svi ispitanici ($n=501$)

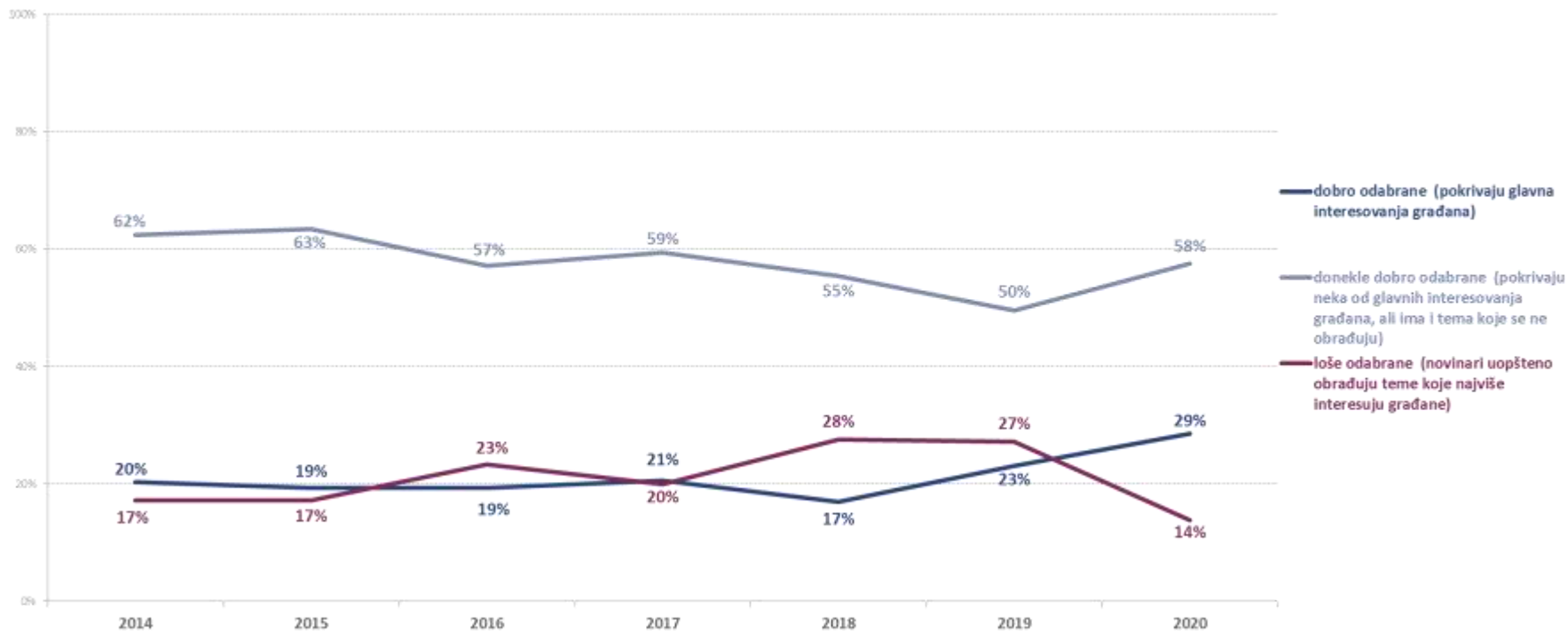
Jedna od najčešćih kritika koje se upućuju na adresu novinara od strane prozvanih političara i uticajnih osoba je da je rad pojedinih novinara politički motiviran. U kojoj se mjeri slažete sa tim mišljenjem?

Teme o kojima bh. novinari izvještavaju

(BiH)

Osnova: svi ispitanici ($n=501$)

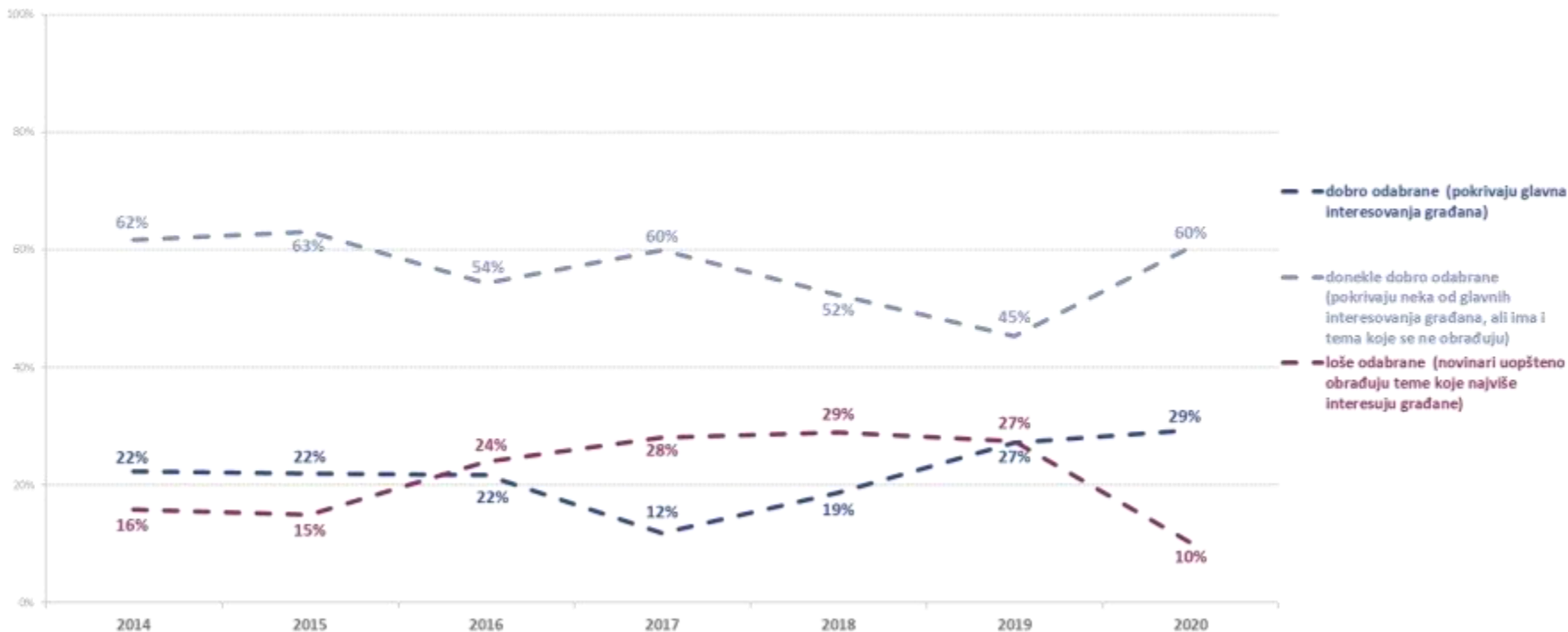

Da li biste rekli da su teme o kojima bh. novinari izvještavaju...

Teme o kojima bh. novinari izvještavaju

(FBiH)

Osnova: svi ispitanici ($n=321$)

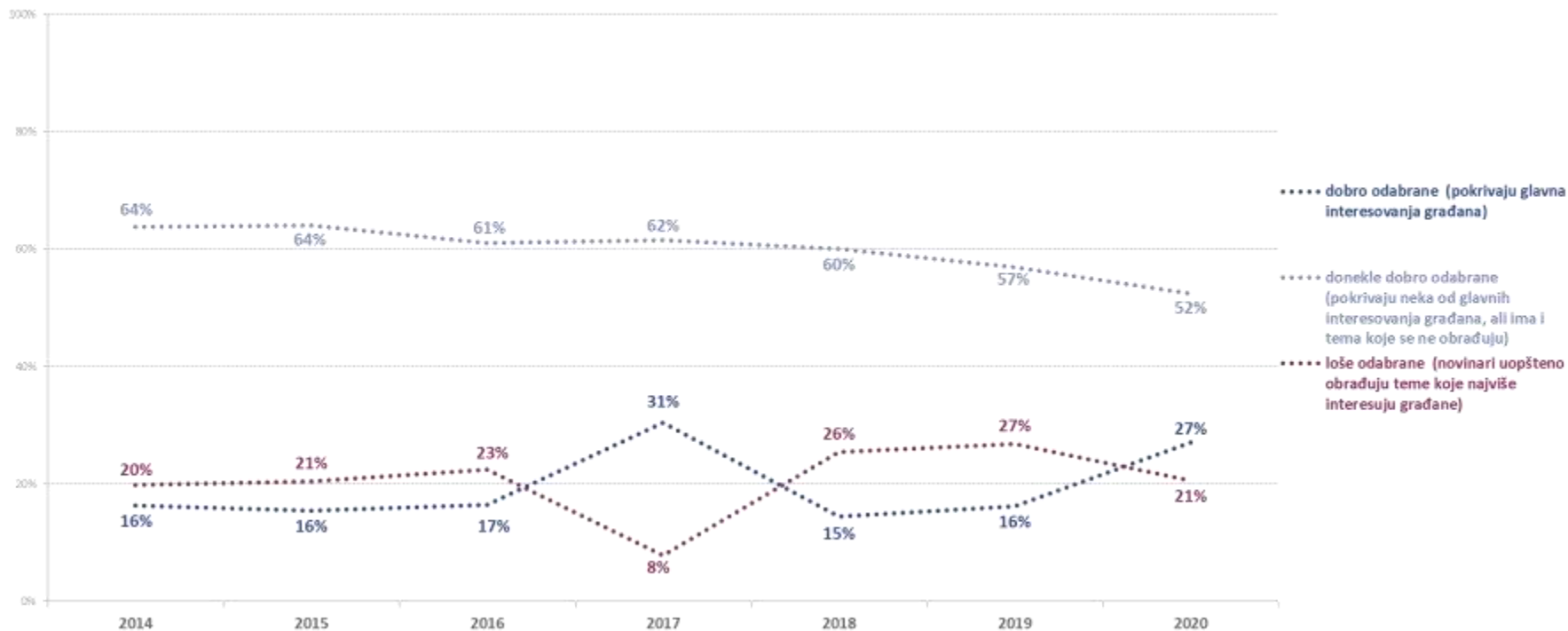

Da li biste rekli da su teme o kojima bh. novinari izvještavaju...

Teme o kojima bh. novinari izvještavaju

(RS)

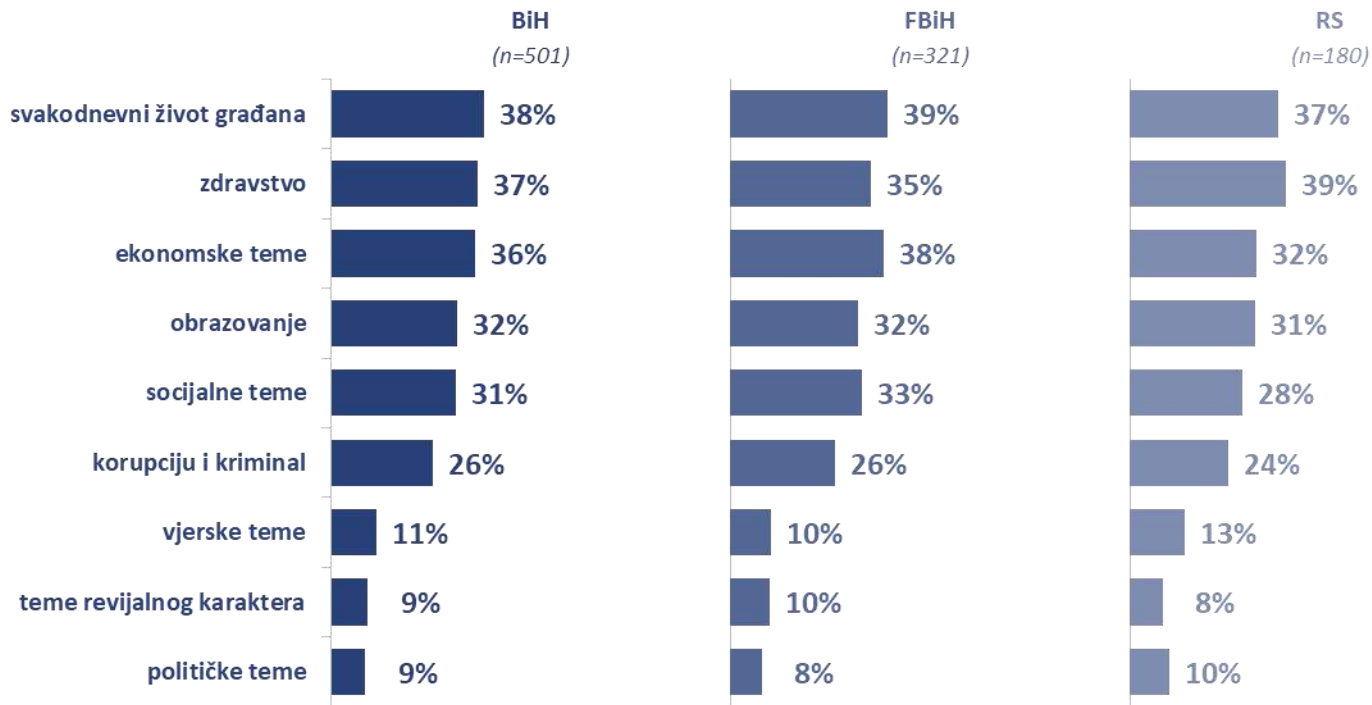
Osnova: svi ispitanici ($n=180$)

Da li biste rekli da su teme o kojima bh. novinari izvještavaju...

Teme koje bi bh. novinari trebali obrađivati u većoj mjeri 2020.

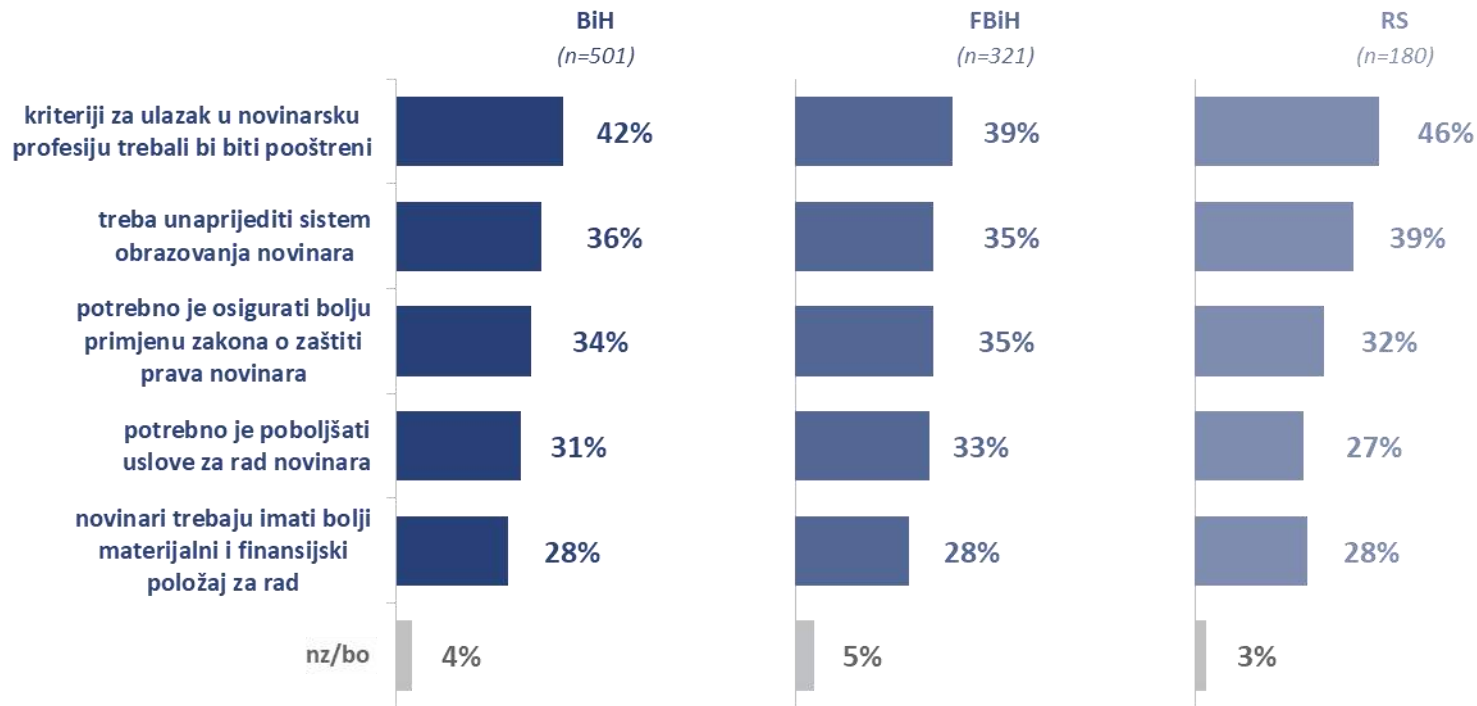
Osnova: svi ispitanici (n=501)

Koje od navedenih tema bi novinari trebali obrađivati u većoj mjeri nego sada?

Načini unaprijeđenja novinarskog rada i kvaliteta izvještavanja 2020.

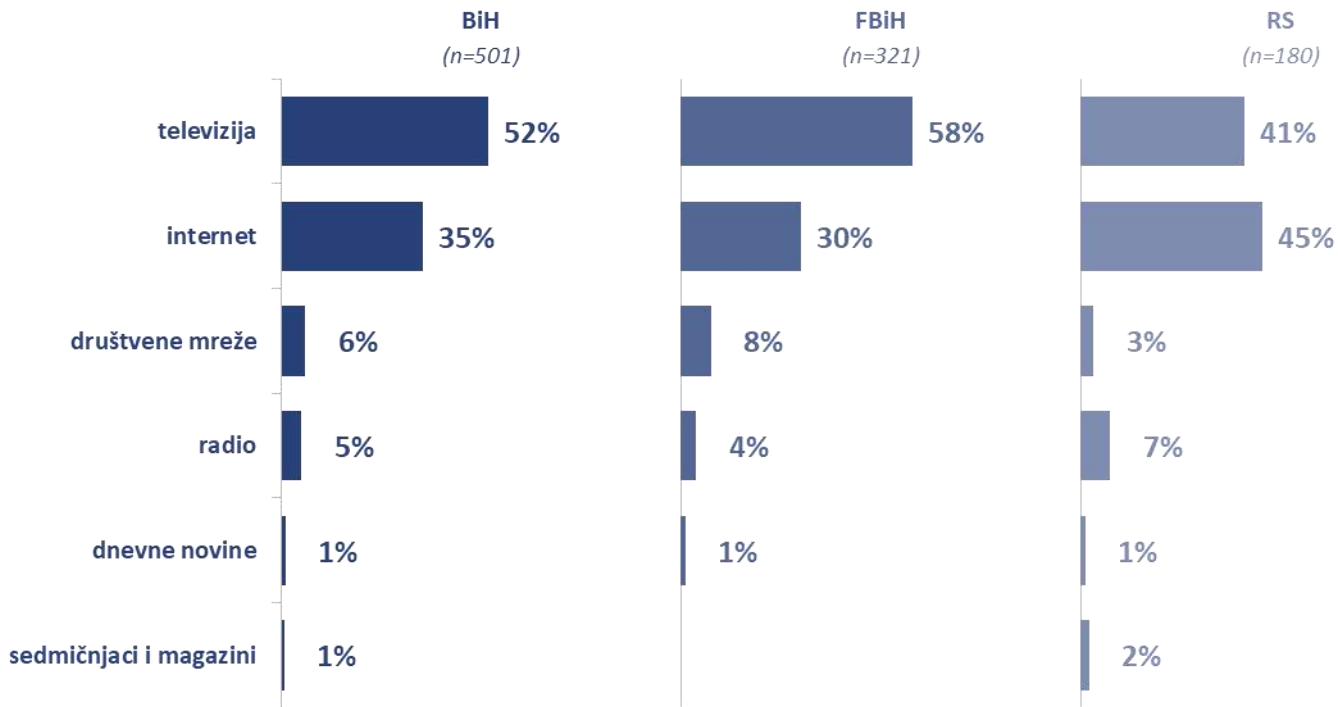
Osnova: svi ispitanici (n=501)

Na koje od navedenih načina je po Vašem mišljenju potrebno najprije unaprijediti novinarski rad i kvalitet izvještavanja?

Prvi izbor medija za informisanje

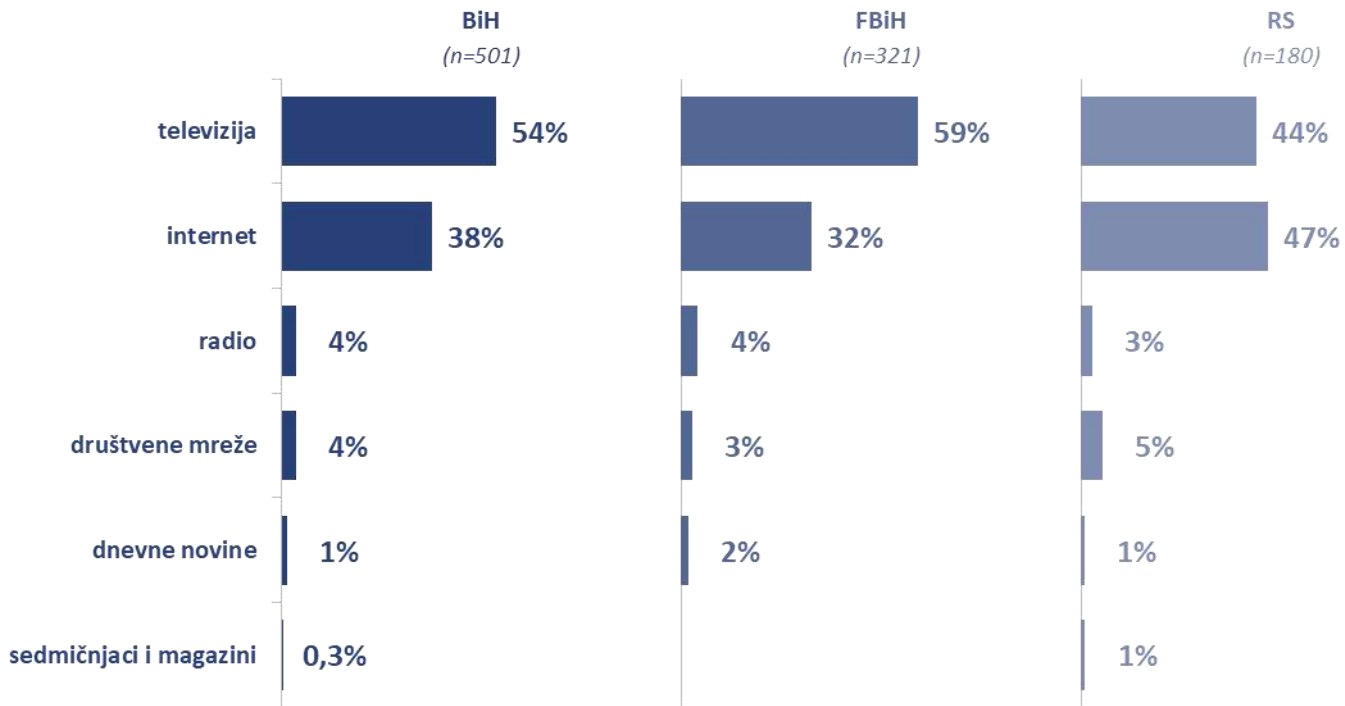
Osnova: svi ispitanici (n=501)

Koji od navedenih medija je vaš prvi izvor informacija?

Kvaliteta medija za informisanje

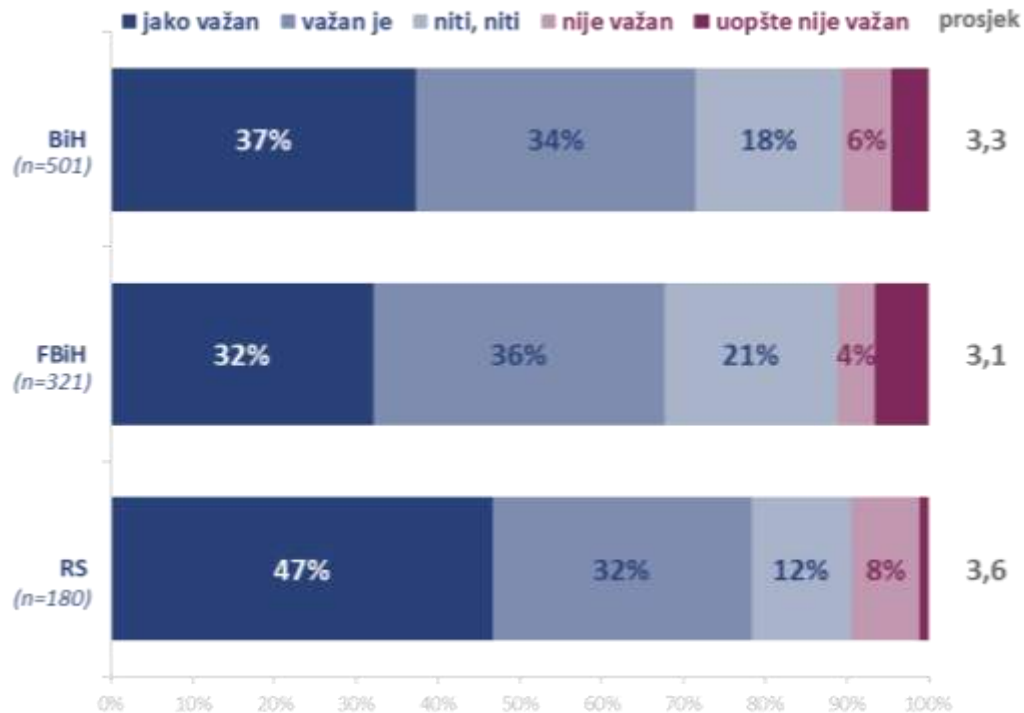
Osnova: svi ispitanici (n=501)

Zahvaljujući kojem mediju se najkvalitetnije informirate?

Evaluacija važnosti interneta za javnost i građane

Osnova: svi ispitanici (n=501)

U kojoj mjeri ocjenjujete važnost interneta kao medija za javnost i građane?

Evaluacija slaganja sa tvrdnjama (1/2)

■ potpuno se slaže
 ■ slaže se
 ■ niti, niti
 ■ ne slaže
 ■ uopšte ne slaže

Osnova: svi ispitanici ($n=501$)

posljednjih godina se povećala količina medijskih sadržaja u javnosti, a time i različitih pogleda na društvene i političke prilike

internet je demokratizirao komunikaciju i omogućio pluralizam mišljenja

unatoč povećanju broja internet portala i javno dostupnih medijskih sadržaja, ne osjećam se kvalitetnije informiranim/om, previše je sličnoga

bosanskohercegovački mediji pridonose jačanju tenzija na nacionalnom, političkom i vjerskom planu te među entitetima u BiH

u medijima je previše negativnih informacija i pesimizma

novinari bi se više trebali pridržavati etičkih načela

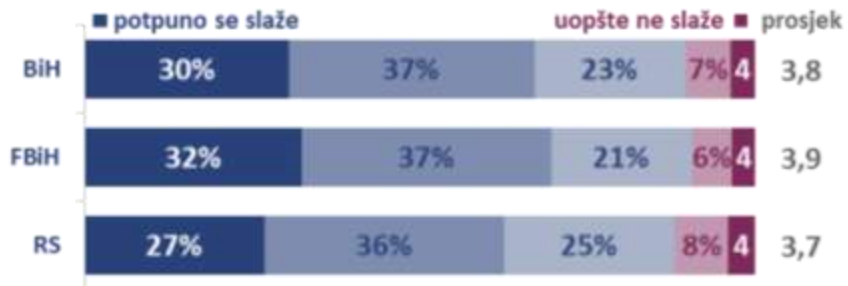

U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama?

Evaluacija slaganja sa tvrdnjama (2/2)

Osnova: svi ispitanici ($n=501$)

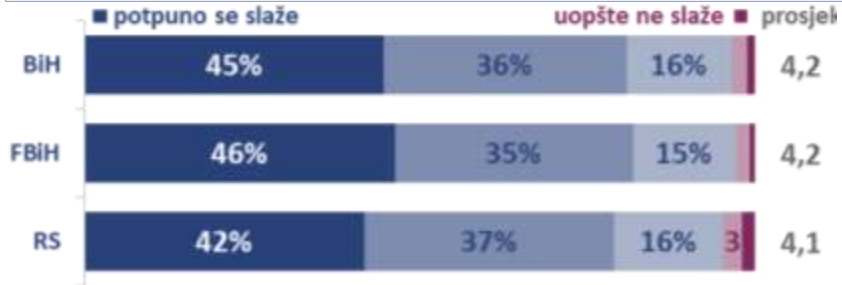
novinari bi trebali izbjegavati korištenje objava pojedinaca, posebno političara, na društvenim mrežama, te ih koristiti i predstavljati kao relevantne komentare ili „vijesti“

novinarska etika zahtijeva dodatnu provjeru i produbljeniju analizu objava na društvenim mrežama, prije njihovog objavljivanja kao medijskog sadržaja

prije prenošenja vijesti, naročito onih o kontrapozivnim političkim pitanjima i temama, novinari bi trebali provjeriti njihovu vjerodostojnost i pouzdanost izvora

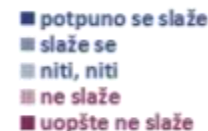

posebno je opasna pojava prenošenja dezinformacija i lažnih vijesti putem javnih servisa i zvaničnih novinskih agencija

U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama?

Evaluacija političkog uticaja u medijima

Osnova: svi ispitanici ($n=501$)

politički uticaj na javne medijske servise je prilično prisutan

politički uticaj u javnim medijskim servisima se najviše ogleda u imenovanju direktora i urednika

politički uticaj u javnim medijskim servisima se najviše ogleda u kreiranju i uređivanju programa vijesti/centralnih dnevnika

politički uticaj u javnim medijskim servisima se najviše ogleda u kreiranju i uređivanju političkih emisija i magazina

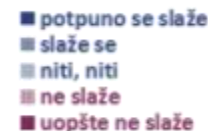

politički uticaj u javnim medijskim servisima se najviše ogleda u zapošljavanju politički podobnih novinara

U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama vezanim uz politički uticaj u medijima

Evaluacija slaganja sa tvrdnjama

Osnova: svi ispitanici ($n=501$)

novinari javnih medijskih servisa bi se više trebali pridržavati etičkih načela i raditi u interesu javnosti/građana BiH

urednici i direktori javnih medijskih servisa bi se trebali birati na osnovu znanja i iskustva u novinarstvu

urednici i direktori javnih medijskih servisa bi se trebali birati na osnovu dokazane profesionalne stručnosti (nagrada i priznanja)

urednici i direktori javnih medijskih servisa bi se trebali birati na osnovu javnog ugleda

urednici i direktori javnih medijskih servisa bi se trebali birati na osnovu nacionalne pripadnosti

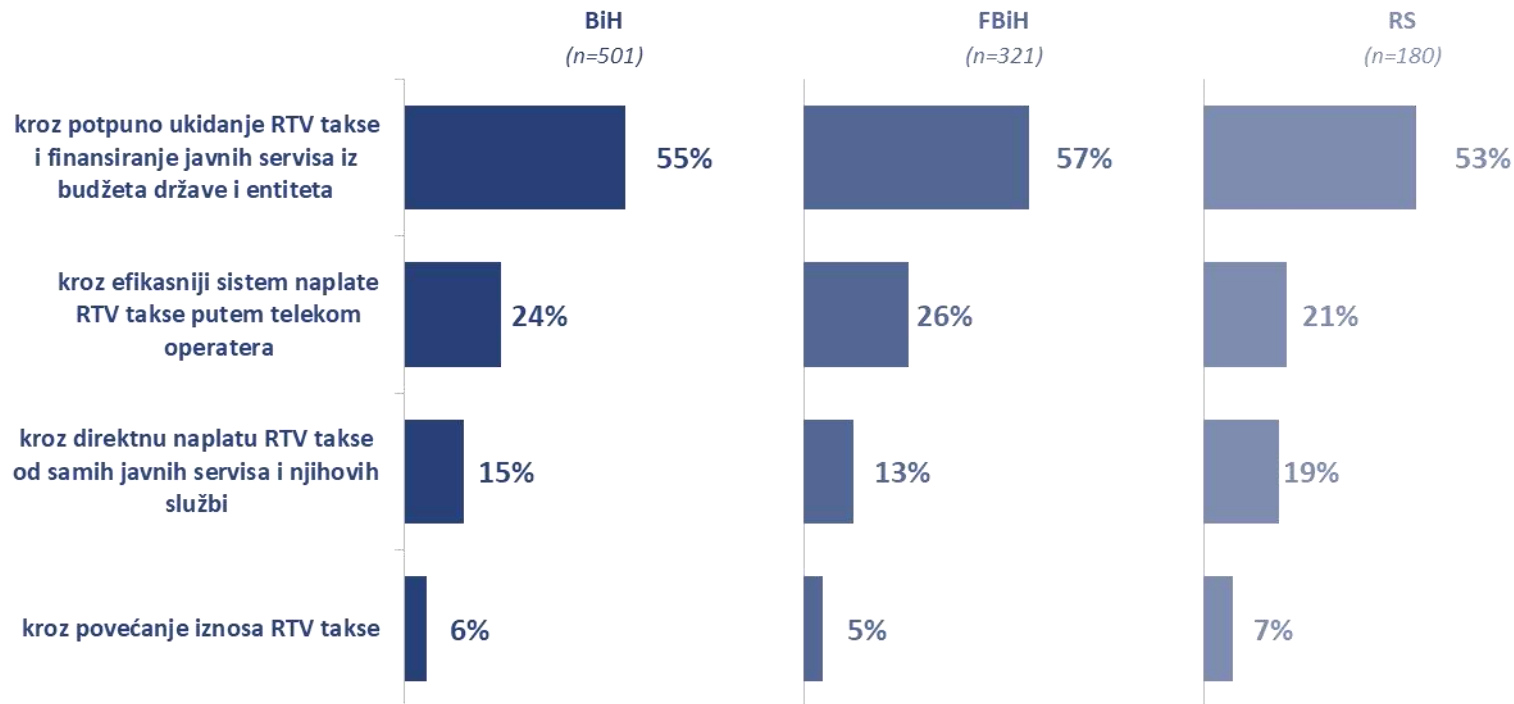
urednici i direktori javnih medijskih servisa bi se trebali birati na osnovu političke podrške

U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama

Finansijski opstanak Javnih servisa

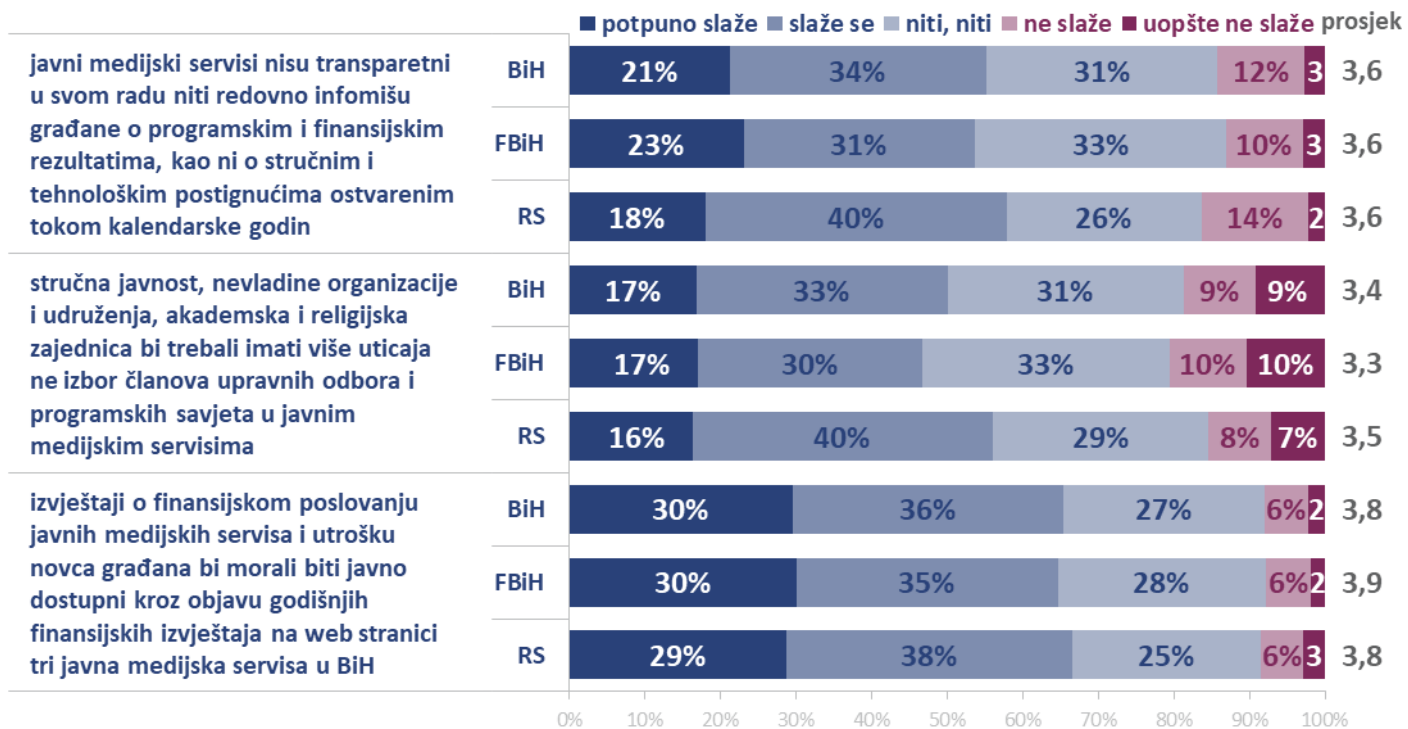
Osnova: svi ispitanici (n=501)

Kako vidite finansijski opstanak Javnih servisa u BiH?

Evaluacija slaganja sa tvrdnjama

Osnova: svi ispitanici (n=501)

U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama

m[pr]

VALICON

Advanced
Business
Partner

Authorized
Software Value Plus
Business Analytics Solution

Za više informacija

bozo.skoko@mpr.hr

dzenis.midzic@valicon.net

**PROTECTION OF JOURNALISM
SAFETY OF JOURNALISTS**